

2. Європейська комісія. URL: https://organicinfo.ua/wp-content/uploads/2021/05/EU_Farm-to-Fork-Strategy_UA_fin.pdf (дата звернення 25.11.2024).
3. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ В УКРАЇНІ: ЗДОБУТКИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 червня 2017 р.). Київ: Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Терен, 2017. 416 с. URL: <http://surl.li/yjtaqw> (дата звернення 25.11.2024).
4. Мандич О.В. Стратегії конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств: теорія, методологія, практика. : дис. докт. ек. наук : 08.00.04 / Мандич О.В. Харків, 2017. 401 с.
5. Пахуща О.П., Демченко Т.М. Конкурентоспроможність та конкурентні переваги аграрних підприємств /О.П. Пахуща, Т.М. Демченко// Вісник СНТ ННІ БМ. 2018.№2. – С.36-37
6. Euractiv. URL: <http://surl.li/nkbuad> (дата звернення 23.11.2024).

УДК 33.338.338.1

*Вербовий В.Г.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: к.е.н., доцент Бугаєва М.В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Проблеми та перспективи діяльності підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ) в умовах воєнного стану є надзвичайно актуальними у контексті забезпечення сталості життєзабезпечення населення та відновлення інфраструктури. Військові дії в Україні спричинили значні руйнування інфраструктурних об'єктів, що вимагає оперативного реагування та адаптації житлово-комунальної системи до складних умов ведення господарства. Розробка ефективних стратегій кризового управління, відновлення інфраструктури, забезпечення належного обслуговування та розробка резервних планів є критично важливими для підтримки базових життєвих стандартів. Підприємства житлово-комунального господарства відіграють ключову роль у забезпеченні належних умов проживання громадян. В умовах воєнного стану, коли часто виникають непередбачувані збої в роботі, важливість їх стабільного та безперебійного функціонування множитья в рази. Дослідження спрямоване на аналіз наявних проблем та вироблення оптимальних рішень, які дозволять не тільки відновити зруйноване, але й покращити якість та ефективність роботи ЖКГ на перспективу.

Загалом розвиток підприємництва в Україні вимагає нового погляду на використання територіального простору, адаптації передових світових практик і впровадження інноваційних проектів, таких як створення безпечних і екологічних міст. Ключовим аспектом є встановлення пріоритетів для відновлення різних регіонів, виходячи з їхнього внутрішнього потенціалу та особливостей. Також важливим є стратегічний підхід до залучення інвестицій, що включає орієнтацію на європейські стандарти регіонального та економічного

розвитку і визначення конкурентних переваг регіону. Згідно з напрямками, окресленими Президентом України, основними пріоритетами відбудови є формування вільного середовища для розвитку малого та середнього бізнесу, що передбачає належне податкове регулювання, і впровадження реформ у сферах цифрових технологій, безпеки, судової системи та боротьби з корупцією. Ці заходи сприятимуть розвитку та відновленню бізнесу, зменшенню безробіття, збільшенню місцевих бюджетів та задоволенню споживчого попиту. Інвестиції у великі промислові підприємства повинні бути ухвалені після детального аналізу доцільності та потенційних вигод таких реформ [3, 4].

Наразі в Україні більшість промислових підприємств використовують застаріле обладнання і технології, що знижує їх конкурентоздатність на ринку і призводить до зменшення попиту на їхню продукцію. Це, в свою чергу, вимагає значних інвестицій для модернізації. Відтак, інвестиції в такі підприємства мають бути спрямовані на створення нового бізнес-середовища, яке б відповідало сучасним вимогам ринку, зокрема в аспектах інновацій та цифровізації, а також європейським стандартам. Необхідно оновити стратегічний напрямок розвитку країни, акцентуючи на секторах економіки, які пропонують високу додану вартість. Такий підхід не тільки зберігатиме капітал в межах держави, але й сприятиме підвищенню добробуту населення [2].

В умовах війни значне пошкодження інфраструктури та логістичних мереж створює додаткові виклики для підприємництва. Зокрема, на основі аналізу даних можна виділити основні перешкоди, з якими стикається бізнес в Україні. Детальніше про ці перешкоди вказано на рисунку 1.

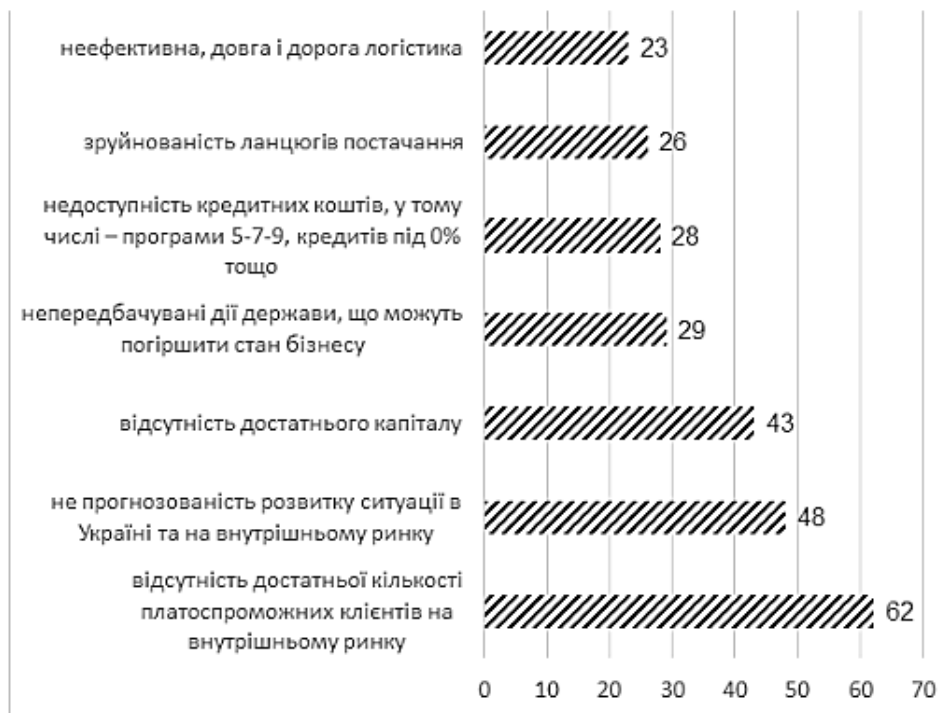

Рис. 1. Основні перешкоди діяльності та розвитку підприємництва в Україні (%)

Джерело: узагальнено автором на основі [1, 2]

Отже, підприємництво в Україні стикається з рядом значних перешкод, зокрема зі зниженням платоспроможності як серед населення, так і в бізнес-середовищі. Це пов'язано зі зменшенням купівельної спроможності через економічні складнощі, які посилюються військовими діями та непередбачуваністю економічної ситуації. Також, відчутні перешкоди створює недостатній доступ до кредитних ресурсів для бізнесу та населення, а війна спричинила значне зниження доступного капіталу через пошкодження майна та необхідність використання накопичених ресурсів для покриття термінових потреб. Логістичні умови також погіршилися внаслідок руйнування інфраструктури, що збільшило тривалість та вартість поставок, підвищило ризики, знизило обсяги експорту та імпорту товарів. Особливо це торкнулося регіонів, де ведуться бойові дії, адже високий ризик ускладнює доставку товарів і послуг. З початком активної фази війни багато малих підприємців перемістили свої бізнеси до більш стабільних регіонів, що дозволило зберегти робочі місця та податкові відрахування. У період воєнного стану держава впровадила пільгові умови для підприємців, сприяючи акумуляції їхніх ресурсів для продовження діяльності. Така підтримка є важливою для забезпечення безпеки на всіх етапах виробничого процесу та для стабільного функціонування підприємництва.

Що стосується проблем та перспектив діяльності підприємств житлово-комунального господарства в умовах воєнного стану, то вони охоплюють широкий спектр викликів і можливостей для стійкості та адаптації. Розглянемо їх детальніше. Основні проблеми і перспективи представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

**Проблеми та перспективи діяльності підприємств
житлово-комунального господарства в умовах воєнного стану**

Проблеми	Перспективи
1. Пошкодження інфраструктури. Військові дії призводять до значних руйнувань об'єктів інфраструктури, включаючи водопостачання, каналізацію, теплопостачання та електропостачання.	1. Модернізація та відновлення. Воєнний стан стимулює інвестиції у відновлення та модернізацію ЖКГ, що може підвищити ефективність і надійність послуг.
2. Логістичні перешкоди. Пошкодження транспортних шляхів та інфраструктури ускладнює доставку матеріалів та обслуговування, збільшуючи вартість і час виконання ремонтних робіт.	2. Інтеграція сучасних технологій. Впровадження інноваційних технологій, таких як "розумні" системи управління ресурсами, автоматизація та цифровізація, може значно покращити сервіс і контроль.
3. Фінансові труднощі. Війна знижує економічну активність, що впливає на здатність місцевих бюджетів фінансувати ЖКГ, а також обмежує можливості населення оплачувати комунальні послуги.	3. Міжнародна підтримка та інвестиції. Залучення зовнішнього фінансування та експертизи для відновлення і розвитку ЖКГ, що може пришвидшити процеси відновлення.
4. Безпека персоналу. Забезпечення безпеки працівників ЖКГ є великою проблемою в умовах військових дій і часто вимагає спеціальних заходів безпеки.	4. Покращення екологічних стандартів. Реконструкція систем ЖКГ надає можливість впровадження екологічно чистіших і більш сталих технологій.
5. Втрата кадрів. Міграція населення та мобілізація чоловіків до армії призводять до дефіциту кваліфікованих працівників у цій сфері.	5. Розвиток місцевої спільноти. Відновлення та поліпшення інфраструктури ЖКГ може сприяти зміцненню місцевих громад та підвищенню якості життя.

**Складено автором*

Активні дії на рівні держави та місцевого самоврядування, а також планування відповідно до поточних умов і можливих майбутніх ризиків, стануть ключовими в адаптації та покращенні діяльності підприємств ЖКГ в поствоєнний період.

Висновки. Воєнний стан в Україні ставить перед підприємствами ЖКГ важливі виклики, зокрема значні руйнування інфраструктури, фінансові труднощі та втрату кадрів. Незважаючи на ці труднощі, існують перспективи для модернізації та поліпшення через впровадження інновацій та міжнародну підтримку. Стабільне та ефективне функціонування ЖКГ є ключовим для підтримки життєвих стандартів і сприяє швидкому відновленню країни після війни. Зосередження уваги на стратегічному плануванні та імплементації реформ дозволить підвищити стійкість і адаптивність до майбутніх викликів, покращуючи якість життя та сприяючи стабільності національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Аналіз актуального стану та пропозиції щодо покращення умов для підприємництва в Україні. Saer Hub. URL: <http://surl.li/fobuq>
2. Гонтарева І.В., Євтушенко В.А., Михайленко Д.Г. Особливості розвитку підприємництва в умовах військових дій то повоєнного відновлення України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-03-04/2023-7-03-04>
3. Економічне відновлення України після війни. Аналітичний портал «Слово і Діло». URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/05/02/novyna/ekonomika/ekonomichne-vidnovlennya-ukrayiny-pislya-vijny-radi-prezentuvaly-plan>
4. Економіка війни та повоєнний економічний розвиток України: проблеми, пріоритети, завдання. *Громадський простір*. URL: https://www.prostir.ua/?news=ekonomika-vijny-ta-povojenyj-ekonomichnyj-rozvytok-ukrajiny-problemy-priorityety-zavdannya#_ftn7

УДК 65

*Ворона Є.С.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: к.е.н., доцент Сисоліна Н.П.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ

Забезпечення стійкості бізнесу стає однією з головних задач для підприємств будь-якого масштабу у сучасному середовищі та враховуючи воєнний стан в Україні. Для мінімізації потенційних втрат створення досконалої моделі управління є важливою складовою. Управління небезпеками вимагає системного підходу до знаходження, оцінки та контролю загроз, що дає можливість компаніям бути більш гнучкими та готовими до несподіваних обставин. Важливе місце в цьому процесі займає використання нових технологій